

Katarina Horvatović

Selektor, umjetnički voditelj, učitelj dječjeg folklora, koreograf HDFKIV

Junija Palmotića 18, Velika Gorica

Osvrt na odjevnu komponentu zagrebačkog folklornog ansambla dr. Ivana Ivančana u sklopu Smotre folklornih amatera Grada Zagreba, održanog 17. lipnja 2018. u 19:30 h

Koncert je održan u većinom ispunjenoj dvorani kazališta komedija, uz ansambl na početku koncerta predstavile su se dječja i veteranska skupina. Komisija je imala izvrsne uvjete za rad. Ovim se putem zahvaljujem upravi ansambla koja mi je dodijelila mjesta s kojih sam adekvatno mogla pratiti detalje vezane za odjevnu komponentu.

Prva točka kojom se ansambl predstavio bila je uvijek inspirativna koreografija „**Za gorami, dolinami**“. Folklorne motive moravskih Hrvata predstavilo nam je dvanaest plesačica i osam plesača. Uvodnu pjesmu izvela su dva uredno odjevena solista, nakon kojih ulaze skladno odjevene djevojke s istim tipom oglavlja. Većinom su usklađenih donjih dijelova ruha, osim pojedinih slučajeva gdje su se mogle vidjeti razlike u duljini suknje i pregače kod iste plesačice te razlike pojedinih plesačica u duljini donjih rubova ruha naspram ostalih. Napomenula bi da su nošnje u većini slučajeva podijeljene prema proporcijama plesača ali je jedna plesačica imala evidentno preuzak prsluk. Plesači su bili usklađeni i korektni, mogućnost poboljšanja vidim u urednijem uvlačenju košulja u hlače za par plesača koji to nisu učinili, te obraćanju pažnje na duljinu prsluka, kako bi svi bili otprilike iste duljine.

Uslijedila je koreografija „**Sa šibenskih otoka**“, koju nam je izvelo osam identično odjevenih plesačica u zlarinskom ruhu, od kojih je šest bilo usklađeno u duljinama dok su dvije imale dužu ili kraću haljinu. Oglavlja su im uglavnom bila pravilno i uredno složena. Iako su sve složile crvene marame na isti način, on nije bio u potpunosti ispravan, jer bi iste trebale biti fiksirane na desnom boku a ne na sredini leđa. Nakit, koji je bio adekvatan i dobro raspoređen, bi valjalo učvrstiti zihericama.

“**Tri ljubavne i plesovi iz Bilogore**”, započela je sjetnom pjesmom osam djevojaka. Čim su izašle na scenu bilo je primjetno da se vodilo računa o proporcijama plesačica pri dodjeli ruha, jer im je ruho a pogotovo prsluci adekvatno raspoređeno. No problemi su nastali pri realizaciji dodijeljenog pa su tako dvije djevojke imale kraće suknje i pregače od ostalih, dvije imaju duže pregače od sukanja, kao i da je jednoj djevojci pregača bila izgužvana. Frizure su bile adekvatne, ali je njihova izvedba, u smislu urednosti mogla biti puno bolja. Situacija se mogla poboljšati upotrebom raznih tipova oglavlja, od kojih smo imali prilike vidjeti samo jedan. Plesači, njih osam, pokazali su bolji stupanj usklađenosti i urednosti iako je bilo par slučajeva neusklađenih duljina košulja te nedovoljno izglačanih hlača. Svirači su bili dosljedni i uredni.

Koreografija pjesama i plesova otoka Murtera pod nazivom „**Lipa li je rumen ružica**“, koju nam je izvelo osam parova, za razliku od prethodne odisala je gracioznošću. Djevojke su bile vrlo uredno počešljane sa zaglađenim frizurama, nošnje su im bile pomno i adekvatno pripremljene, dakle izglačane i većinom usklađenih donjih rubova. Nakit raznolik, primjeren i konzistentan. Prava je šteta da su sve bile odjevene u istu varijantu s obzirom na bogatstvo i raznolikost ruha koja egzistiraju na tom podneblju. Momci su bili uredni i uniformirani, svi su nosili „koporane“, četvorica su imala kape a četvorica nisu. Svirači su bili dosljedni, harmonikaš uredan a gitarista je imao preuske hlače i bio je neobrijan.

Glazbeni intermezzo podravskega motiva „**Vudri**“ izveli su nam izvrsno raspoređeni svirači koji su bili skladno odjeveni. Posebno me se dojmila violinistica, koja je bila vrlo uredna, vedra i nasmijana. Solist na gajdama bio je obučan u prethodnu točku. Kod svirača koji su bili korektni u crno- bijelom ruhu, bile su vidljive manje oscilacije u duljinama košulja iako su većinom bile dobro usklađene.

Usljedili su pjesme i plesovi Međimurja „**Mikor konje po polju zjahava**“ ujedno i najupečatljivija izvedba večeri. Djevojke su imale uredna i pravilno složena oglavlja, „tibeti“ su im bili koloritno dobro raspoređeni i u većini slučajeva pravilno zavezani, pregače djevojaka su bile uredno izglačane. Problema je bilo kod par plesačica i to s duljinama podsuknji te sa usklađivanjem duljina pregača i sukanja, a jednoj je djevojci oglavlje čitavu izvedbu klizilo prema nazad, no nije završilo na podu. Momci su bili uredni i korektni uglavnom usklađenih duljina košulja.

Drugi dio započeo je praiizvedbom pjesama i plesova Hrvata iz Letnice pod nazivom „**Veseli se kućni domaćine**“. Djevojke su bile uredne u različitim varijantama istog tipa ruha, solistica vrlo sigurna i upečatljiva. Bile su primjetne oscilacije kod duljina ruha djevojaka. Jedan je rekvizit završio na podu u samom finalu koreografije. Momci su nosili improvizirano ruho u kojem su bili uredni i korektni. Svirači uredni, dvojica u crno bijelim varijantama a treći u dalmatinskom ruhu.

Usljedili su pjesme i plesovi Pokuplja pod nazivom „**Žito žela**“ u kojoj su djevojke nosile dva tipa pokupskog ruha različitih lokaliteta. Djevojke u ruhu sela Bratine i Kupinečkog kraljevca bolje su uskladile duljine donjih dijelova ruha, dok su djevojke u ruhu Pisarovine bile manje usklađene a jednoj je pregača klizila prema naprijed jer nije bila adekvatno zavezana. Sukladno ruhu bila su raspoređena i oglavlja. Momci su bili odjeveni u dvije varijante ruha, košulje im nisu bile usklađenih duljina. Najveća razlika u duljini košulja bila je upravo kod dvaju solista, od kojih se jednom, uslijed plesa, prekratke košulje i raspoređena na hlačama vidio ili vez ili veš tamne boje, što nikako nije bilo scenično.

„**Smotra u širokama**“ započela je pjesmom skladno odjevenih momaka, od kojih nisu svi imali jednako povezane pojaseve niti kapice na istoj strani. Pretpostavljam da se nije radilo o razigranosti garderobijera pa preporučam više pažnje posvetiti tim detaljima. Dobro raspoređene djevojke bile su uredno počešljane s pravilno složenim oglavljima. Ruho im je

bilo dobro odabrano i pripremljeno, prikazane su dvije varijante. Duljine su se mogle još bolje uskladiti dok je nakit bio primjeren i dobro raspoređen.

Pjesme i plesove gradišćanskih Hrvata „**Kiritof**“ izvelo je osam parova. Iako je odabrano ruho sukladno predstavljenom području i duljine donjih rubova su bile usklađene, neke plesačice nisu bile dosljedne u izvedbi ženskih oglavlja pa mogu reći da je ova izvedba bila u slabije realizirana u tom pogledu. Ono gdje vidim mogućnost poboljšanja je svakako u par slučajeva gdje su djevojke imale kraće pregače, kao i marame koje nisu bile centrirane gotovo u svim slučajevima. Momci su nosili crno bijelu varijantu ruha u kojoj su bili korektni i uredni.

Apsolutni hit večeri prema reakcijama publike bilo je tamburaško **Nadigravanje**. Orkestar je bio odjeven u bunjevačko ruho s otkopčanim prslucima te “ispasanim” košuljama koje su bile većinom ujednačenih duljina. Bili se izvrsno raspoloženi i vrlo uvjerljivi, te nadmoćni.

Pjesme i plesovi bunjevačkih Hrvata pod nazivom „**Kolo igra tamburica svira**“ izvedeni su u dva tipa ženskog ruha – svili i šlingu. Djevojke koje su nosile svilene varijante ruha bile su vrlo uredno počešljane i pravilno odjevene no bile su vidljive razlike u duljinama u donjim dijelovima ruha. Djevojke u „šlingovanom“ ruhu bile su većinom uredno obučene, ono što nisu uspjele realizirati su usklađene duljine donjih rubova pogotovo kod visokih plesačica gdje su oscilacije bile vrlo velike. Jednoj je djevojci virila vezica od suknje, pa je izašla van sa scene. Momci su bili većinom uredni, no moram napomenuti da je bitno obratiti pažnju na dodjelu prsluka prema proporcijama plesača jednako kao i kod plesačica. Neki su plesači imali preširoke prsluke dok su drugi imali prekratke prsluke. Prsluci bi morali biti duži kako ne bi donji dijelovi ruha ispadali ili virili, pogotovo ne s prednje strane tijela. Jarke boje prsluka, u ovom slučaju dva crvena, nisu tipične za to područje.

Zagrebački folklorni ansambl donio nam je i ove godine energičan koncert. Evidentno je da se vodi briga oko scenskog odijevanja te da su za koncert utrošeni sati promišljanja te usklađivanja duljina i svih ostalih detalja. Vidljivo je da je ansambl vidno pomlađen, pa je tako dio ansambla odisao sigurnošću i gracioznošću rutiniranih plesača, dok se kod drugog dijela osjetila blaga nesigurnost tipična za mlade plesače koji su u ovom slučaju bili u većini. Ta se nesigurnost najviše odrazila na odjevnoj komponenti programa, no budući da postoji dio ansambla koji je taj zadatak odradio na vrlo visokom nivou, vjerujem u kvalitetan rad garderobijera koji će svoje znanje i iskustvo tijekom vremena uspješno prenijeti na mlađe generacije. Uz to bitno je i dalje raditi na svijesti pojedinaca pa će tako i nesigurnost i svi sitni propusti biti svedeni na minimum a uloženi trud i znanje više doći do izražaja i dovesti vas do još puno uspješnih koncerata.

Katarina Horvatić, magistra etnologije i kulturne antropologije te profesorica pedagogije